

Üniversite Öğrencilerinin Türkiye'deki Suriyeli Sığınmacılara Bakış Açısı

Handan ANKARALI¹, Özge PASİN², Büşra KARACAN³, Mehdi TOKAR³, Merve KÜNÜROĞLU³, Muhammed ÇAÇA³, Muhammed Enes ÖZİSLAM³, Nur Banu ŞAHİNGÖZ³

ÖZ

Son yıllarda en büyük göç dalgasına neden olan Suriye iç savaşı nedeniyle ülkesi karışan Suriyeliler başta Türkiye olmak üzere çevre ülkelere sığınmıştır. Yaşanan kargaşanın büyümesi sonucunda ise ülkemizin sınır bölgelerinde hareketlilik yaşanmıştır. Yaklaşık olarak ülkemizde 3.5 milyona yakın göçmen yaşamaktadır. Bu sayı ise Türkiye nüfusunun çok önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Suriyeli sığınmacıların gerçekleştirdikleri göç bir takım sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu sorunların ekonomik, sosyal, siyasi ve toplumsal etkileri söz konusudur. Dil, kültür ve yaşam biçimi farklılıkları toplumsal açıdan uyumu zorlaştırmakta, çarpık yapılaşmalar artmaktadır. Ayrıca ekonomik anlamda da örneğin, sağlık harcamalarında önemli artışlar olmuştur. İstihdam yönünden de sıkıntılar yaşanmaktadır. Bu çalışmada, oluşan sorunlar çerçevesinde günümüzün güncel konusu arasında yer alan Suriyeli sığınmacılar konusu araştırılmaktadır. Çalışmanın amacı gençlerin sığınmacılara bakış açılarını değerlendirmektir. Bunun için Düzce Üniversitesinde eğitim gören belli fakültelerdeki öğrencilerden tabakalı örnekleme yardımıyla anket yoluyla veriler toplanarak ilgili sorunlara bakış açıları incelenmiştir. Çalışmadaki amaç, ülkemizde genç nüfusun Suriyeli sığınmacılara olan bakış açılarını yansıtmaktır. Sonuç olarak araştırmadan elde edilen bulgulara göre kadınların göçmenlere yönelik tutumlarının erkeklerden daha olumlu olduğu görülmektedir. Ailenin ve akrabaların görüşlerinin bireyin tutumlarını etkilediği ortaya çıkmaktadır. Araştırmamız fiziksel yakınlıktan ötürü göçmenlerle daha sık ilişki içerisinde bulunan Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinden gelen öğrencilerin göçmenlere yönelik daha olumlu tutumlar içerisinde olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sığınmacı; mülteci; Suriye; savaş; toplumsal etki.

Perspective of University Students towards Syrian Refugees in Turkey

ABSTRACT

In recent years, Syrians whose country have chaos due to Syrian civil war that caused the biggest wave of immigration, have taken refuge in neighboring countries, especially to Turkey. As a result of the growth of the chaos, there has been activity in the border regions of our country. Nearly 3.5 million immigrants live in our country. This number is very important in terms of Turkey population. This immigration brings some problems. Immigration problems are economic social, political implications. In the light of the problems, in this study we examined Syrian refugees which is today's current issues. The differences of the language, culture and lifestyle make social adjustment difficult and distorted structures are increasing. Also in the economic sense, for example, there have been significant increases in health expenditures. There are also difficulties in terms of employment. Issue of Syrian refugees which are among the contemporary issues in the framework of the problems that arise is investigated in this study. The purpose of the study is to evaluate the perspective of young people to refugees. For this, data gathered by questionnaire with the help of stratified sampling from the students studying certain faculties at Duzce University and is examined their points of view on the related problems. The aim of the study is to reflect the perspectives of young people in our country to the Syrian refugees. As a result, it was seen that the attitudes of women towards refugees are more positive than men. Also it was seen that the opinions of family and relatives affected the attitudes of individuals. Our study shows that the students from Eastern Anatolia and Southeastern Anatolia regions, which are more closely related to immigrants due to their physical proximity, are in a more positive attitude towards refugees.

Keywords: Defector; refugee; Syria; war; social impact.

GİRİŞ

Mültecilerle ilgili ilk düzenleme Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1951 Cenevre Sözleşmesidir. Bu sözleşmede "İrki, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da

¹ İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik ve Tıp Bilişimi Anabilim Dalı

² İstanbul Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik Anabilim Dalı

³ Düzce Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü

Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Özge PASİN, ozgepasin90@yahoo.com.tr

Geliş Tarihi / Received: 26.07.2016 Kabul Tarihi / Accepted: 03.08.2017

söz konusu korku nedeniyle, yararlanmak istenmeyen; yahut tabiiyeti yoksa ve bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen her şahıs mülteci olarak tanımlanmaktadır (1-5). Sığınmacılar ile birlikte toplumsal sorunlarda artmaktadır. Sığınmacılardan dolayı çok eşliliğin ortaya çıkması ve buna bağlı boşanmaların artması, kadın ve çocuk istismarı, çarpık yapılaşma gibi problemler de giderek artmaktadır. Suriyelilerin yoğun yaşadıkları illerde demografik yapıyı değiştirmeleri, en ciddi toplumsal etkilerden biri olarak kabul edilmektedir. Bu durum, kimi zaman etnik ve mezhepsel boyutlu kutuplaşmaların doğmasına ya da var olan gerginliklerin körüklenmesine yol açabilmektedir. Sığınmacılara karşı önceleri oldukça sıcakkanlı olan halkımız, ikametlerin uzaması dolayısıyla çeşitli huzursuzluklar göstermeye başlamıştır. Temel sorunlar arasında; sığınmacı nüfusunun yoğunluğu nedeniyle ev kiralalarının yükselmesi, düşük ücretle çalışmaları nedeniyle işverenlerin yerli halk yerine sığınmacıları tercih etmeye yönelmesi, mültecilerin il merkezinde işyeri açmaya başlamaları sıralanabilir. Diğer sorunlar arasında ise Mültecilerin Çadır Kent'e rahatlıkla giriş çıkışı yaptıklarından kaynaklanan belirsizlikler, güvenlik veya asayişin yetersiz kalması, doğal yaşam alanlarının işgali, çalışmaları sınırlandırılmışken birçok işyerinde yaygın olarak çalışmaya başlamaları, hastaneler başta olmak üzere kurumların mültecilere hizmet sunmalarıyla yerli halkın beklentilerinin yeterince karşılanamaması gündem oluşturmaktadır. Sığınmacıların büyük çoğunluğu Türkçe konuşamamakta ve olumsuz durumda karşısında nereye başvuracağını bilmemektedir. Yaşadıkları il ve ilçelere göre değişiklik gösteren sorunlarla yüz yüze olan sığınmacıların ortak sorunları yeterli barınma, sağlık ve beslenme olanaklarına sahip olmamaları, kültürel uyumsuzluk ve çocukların eğitimlerine devam edememeleri ve sosyal dışlanmaya maruz kalmalarıdır (6-10).

Türkiye'ye misafir tanımıyla gelen Suriyeli sığınmacıların misafirlikleri 2015 yılında bitmediği gibi hala misafirlikten de öte bir yapıda devam edeceği anlaşılmaktadır. Türkiye'deki Suriyeliler konusu son üç yılın en önemli gündem maddesi haline gelmiştir. Ekim 2014 itibariyle sayıları 1 milyon 565 bini bulan Suriyelilerin yüzde 86'sından fazlası Türkiye'nin bütün bölgelerine yayılmış durumdadır. Nisan 2011'den bu yana ülkelerinde ortaya çıkan çatışma ortamından kaçarak 'açık kapı politikası' çerçevesinde Türkiye'ye sığınan sığınmacıların sayısı sürekli artmakta, aynı zamanda kalma süreleri de uzamaktadır. İçişleri Bakanlığı yetkilileri, sadece 9 ilde Suriyeli bulunmadığını, bunun dışında 72 ilde Suriyelinin yaşadığını belirtmektedir. Suriyelilerin Türkiye'deki etkileri en fazla toplumsal alanda hissedilmektedir. Sığınmacılar ile yerel halk arasında, farklı dil, kültür ve yaşam tarzından kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır. Türkiye'deki bu son dönemde ortaya çıkan toplumsal sorunu araştırmak için yaptığımız bu araştırmada üniversitemizde eğitim görmekte olan öğrencilerin Suriyeli sığınmacılara bakış açısını değerlendirilmiştir (11-14).

Mülteci ve Sığınmacı Kavramları

Mülteci ve sığınmacı kavramları çok eski tarihlerden itibaren mevcuttur. Ancak bu iki kavram aynı anlama gelmemekte, aralarında farklılıklar vardır. Türk hukuk sisteminde yer alan protokollere göre mülteci, Avrupa'da meydana gelen olaylar sebebiyle ırkı, dini, milliyeti, belirli bir toplumsal gruba üyeliği veya siyasi düşünceleri nedeniyle takibata uğrayacağından haklı olarak korktuğu için vatandaşı olduğu ülke dışında bulunan ve vatandaşı

olduğu ülkenin himayesinden istifade edemeyen veya korkudan dolayı istifade etmek istemeyen ya da uyuğu yoksa ve önceden ikamet ettiği ülke dışında bulunuyorsa oraya dönmeyen veya korkusundan dolayı dönmek istemeyen yabancı anlamına gelirken, sığınmacı terimi ise; ırkı, dini, milliyeti, belirli bir toplumsal gruba üyeliği veya siyasi düşünceleri nedeniyle takibata uğrayacağından haklı olarak korktuğu için vatandaşı olduğu ülke dışında bulunan ve vatandaşı olduğu ülkenin himayesinden istifade edemeyen veya korkudan dolayı istifade etmek istemeyen ya da uyuğu yoksa ve önceden ikamet ettiği ülke dışında bulunuyorsa oraya dönmeyen veya korkusundan dolayı dönmek istemeyen yabancı anlamına gelmektedir. Dolayısı ile mülteciler hukuken statüsü kabul edilmiş bir yabancıyı ifade ederken sığınmacılar ise mültecilik statüsü incelenen ve bu sebeple kendisine geçici koruma sağlanan kişiyi ifade etmektedir (15-17).

Türkiye ve Sığınmacılar

Savaş, siyasi, dini ve ekonomik karışıklıklar sebebiyle ülkemize gelen sığınmacıların sayısı oldukça fazladır ve gün geçtikçe artmaktadır. Özellikle yaklaşık 2012 yıllarından itibaren ülkemize gelen Suriyeli sığınmacıların sayısı oldukça fazladır. Nisan 2011'den bu yana ülkelerinde ortaya çıkan çatışma ortamından kaçarak 'açık kapı politikası' çerçevesinde Türkiye'ye sığınan sığınmacıların sayısı sürekli artmakta, aynı zamanda kalma süreleri de uzamaktadır. İçişleri Bakanlığı yetkilileri, sadece 9 ilde Suriyeli bulunmadığını, bunun dışında 72 ilde Suriyelinin yaşadığını belirtmektedir. Suriyelilerin Türkiye'deki etkileri en fazla toplumsal alanda hissedilmektedir. Ekim 2014 itibariyle sayıları 1 milyon 565 bini bulan Suriyelilerin yüzde 86'sından fazlası Türkiye'nin bütün bölgelerine yayılmış durumdadır. Türkiye'ye misafir tanımıyla gelen Suriyeli sığınmacıların misafirlikleri 2015 yılında bitmediği gibi hala misafirlikten de öte bir yapıda devam edeceği anlaşılmaktadır. Türkiye'deki Suriyeliler konusu son üç yılın en önemli gündem maddesi haline gelmiştir (18,19).

Ülkemizde Suriyeli sığınmacılarda meydana gelen bu artış halkımız ile sığınmacılar arasında dil, kültür ve yaşam tarzlarından kaynaklanan çatışmaların oluşmasına sebep olabilmektedir. Sığınmacılardan dolayı çok eşliliğin ortaya çıkması ve buna bağlı boşanmaların artması, kadın ve çocuk istismarı, çarpık yapılaşma gibi problemler de giderek artmaktadır. Suriyelilerin yoğun yaşadıkları illerde demografik yapıyı değiştirmeleri, en ciddi toplumsal etkilerden biri olarak kabul edilmektedir. Bu etnik durum, kimi zaman ve mezhepsel boyutlu kutuplaşmaların doğmasına ya da var olan gerginliklerin körüklenmesine yol açabilmektedir. Sığınmacılara karşı önceleri oldukça sıcakkanlı olan halkımız, ikametlerin uzaması dolayısıyla çeşitli huzursuzluklar göstermeye başlamıştır. Özellikle sığınmacıların ülkemize gelmesi ile birlikte ev kiralalarının yükselmesi, düşük ücretle çalışmaları ile işverenlerin yerli halk yerine sığınmacıları tercih etmeye yönelmesi, sığınmacıların il merkezlerinde işyeri açmaya başlamaları ülkemiz insanı tarafından oldukça sorun oluşturmaktadır. Ayrıca sığınmacıların yaşadıkları Çadır Kent'e rahatlıkla giriş çıkışı yapmalarından kaynaklanan belirsizlikler, güvenlik veya asayişin yetersiz kalması, doğal yaşam alanlarının işgali, çalışmaları sınırlandırılmışken birçok işyerinde yaygın olarak çalışmaya başlamaları, hastaneler başta olmak üzere kurumların sığınmacılara hizmet sunmalarıyla yerli halkın beklentilerinin yeterince karşılanamaması halkımızın tepkisini çekmektedir. Sığınmacılar açısından bakıldığında ise, onlar da ülkemizde büyük sıkıntılar ile karşı karşıya kalmaktadır. Örneğin, en

büyük ülkemizde karşılaştıkları en büyük sorunlardan biri sığınmacıların büyük çoğunluğunun dilimizi konuşamaması ve maruz kaldıkları olumsuz durumlarda ne yapacaklarını bilmemeleridir. Yaşadıkları il ve ilçelere göre değişiklik gösteren sorunlarla yüz yüze olan sığınmacıların ortak sorunları ise yeterli barınma, sağlık ve beslenme olanaklarına sahip olmamaları, kültürel uyumsuzluk ve çocukların eğitimlerine devam edememeleri ve sosyal dışlanmaya maruz kalmalarıdır. Suriyeli genç erkeklerde uyuşturucu kullanımı artarken, kadınlar fuhuş tehdidine maruz kalmaktadır. Bir başka toplumsal etkisi ise sığınmacıların çarpık yapılaşmalara sebep olmalarıdır. Gelir düzeyi düşük olduğu için kaçak, sağlıksız konutlar yaparak çarpık yapılaşmanın olması söz konusudur. Buna ek olarak sığınmacılar maddi imkânsızlar sebebiyle küçük yaştaki çocuklarını okula gönderememekte onun yerine çalışıp para kazanmaları gerektiği şekilde bir yönlendirme yapmaktadırlar. Tabi bu durumda doğal olarak toplumsal yapıyı olumsuz olarak etkilemektedir (14-17).

Suriyeli Sığınmacıların Türkiye'ye Toplumsal Etkileri

Toplumsal etkilerin en başında dil, kültür ve yaşam tarzlarından kaynaklanan farklılıklar yer almaktadır. Bu farklılıklara ek olarak çok eşlilik artarak, dini nikâh kıyma oranları aşırı derecede artmaktadır. Buna bağlı olarak da boşanmalar artarak toplumun yapısı bozulmaktadır. Yaşlı genç erkekler Suriyeli sığınmacıların ailelerine belirli bir miktar para ödeyerek ailelerindeki kızlarla dini nikâh kıyma hakkını sahip olmaktadır. Böylece sığınmacılar hem para kazanacak hem de kızlarının hayatlarının kurulacağını düşünmektedirler. Böylece çok sayıda çocuk istismarı ortaya çıkmaktadır (1).

Suriyeli Sığınmacıların Türkiye'ye Toplumsal Etkileri

Sınır bölgelerde sığınmacıların sayısı oldukça fazla olduğu için ve talep git gide arttığı için kira fiyatları oldukça yükselmektedir. Bu durum tabi ki ev sahibi açısından olumlu bir durum iken, kiracı bakımından olumsuz bir durumdur. Dolayısıyla sığınmacıların talebi ev sahipleri bakımından bir fırsat haline gelmiştir (1).

Suriyeli sığınmacıların artması nedeni ile sınır bölgelerde çalışan işçilerin çoğu işinden atılmaktadır. Bunun sebebi ise işverenlerin sığınmacıları daha az ücret ile çok çalıştırmalarıdır. İşlerinden ayrılan işçilerin çoğu iş kaybetmelerinin nedenini büyük çoğunluğunu sığınmacılara bağlamaktadır. Dolayısıyla sığınmacıların kaçak yollarla ucuz iş gücü ile çalışmaları yerel halkı önemli derecede etkilerken, günümüz piyasasında ise hem olumlu hem olumsuz yanları mevcuttur. Makroekonomik açıdan bakıldığında, Suriyelilerin genel bütçe ve işsizlik rakamlarına etkisi olduğu görülmektedir. Türkiye bütçesinden Suriyeliler için harcanan para 4,5 milyar doları bulmuştur. Bunun yanı sıra 2014 Kasım ayı içinde açıklanan rakamlar ile işsizlik oranı 10,1 ile çift haneye ulaşmıştır. Bu yükselişte Suriyelilerin iş- gücü piyasasına girişinin etkisinin olması ihtimal dâhilindedir (1).

Suriyeli Sığınmacıların Türkiye'ye Siyasi ve Güvenlik Etkileri

Sığınmacıların siyasi ve güvenlik etkilerinin en başında yerel halk ile sığınmacılar arasında ortaya çıkabilecek çatışma riskidir. Bu durum yerel halkın güvenlik kaygısının artmasına sebep olmakta ve ileri derecede siyasi olarak fikirlerin ayrışmasına sebep olmaktadır.

Ülkemizdeki insanların bazıları ise sığınmacıların provokasyon çıkartma riskine karşı oldukça tedirgin olduğu görülmektedir. Birçok kişinin en büyük korkusu terör saldırılarına karşı ülkemizi açık hissetmeleri ve Türkiye düşmanı kişilerce ülkemizin karışacağını düşünmektedirler. Bu ise ülke güvenliği açısından büyük tehdit

oluşturmaktadır (1).

Suriyeli Sığınmacıların Türkiye'deki Temel Hizmetler Üzerine Etkileri

Suriyeli sığınmacılar eğitim alma ve sağlık hizmetleri açısından sıkıntı çekmemektedir. Kayıt yaptırılmaları halinde hastane hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanabilmektedirler. Ancak yerel halkında bu hastanelerden yararlanması hastanelerde yer ve kapasite sorunlarının ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Bu durum ise yerel halkın tepisini oluşturmaktadır. Yerel halk hastane hizmetlerinden verimli bir şekilde yararlanmadıklarını düşünmektedirler.

Sınır bölgelerde artan sığınmacılar nedeni ile de ülkemizde hiç rastlanmayan aşısı dahi kaldırılan hastalıklar bile görülmeye başlanmıştır. Bu çocuklar açısından büyük tehdit oluşturmaktadır. Özellikle çocuk felci hastalığının ciddi derecede görüldüğü gözlenmiştir (1).

Eğitim açısından değerlendirildiğinde ise sığınmacıların yaklaşık %10'u eğitim gördüğü için eğitim hizmetlerinde herhangi bir aksama veya yetersizlik söz konusu olmamaktadır. Sığınmacıların Türkçeyi de bilmemeleri bu duruma neden olmaktadır. Dolayısıyla öncelikle Suriyelilerin Türkçe kursuna gitmeleri ve gerekli eğitimleri almaları sağlanmalıdır. Böylece adaptasyon süreçleri oldukça kısalmaktadır. Ancak gerçek şudur ki, Suriyeli sığınmacıların eğitim almaması şu anda ülkemiz için bir tehdit oluşturmaya da ilerleyen dönemlerde uzun vadede önemli sorunlara yol açabilme ihtimali oldukça yüksektir (1).

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Veriler Düzce Üniversitesinde eğitim gören belli fakültelerdeki öğrencilerden 2014-2015 yılları arasında anket yoluyla toplanmıştır. Oluşturulan örneklem grupları tabakalı örnekleme yardımıyla oluşturulmuştur.

İstatistiksel Analiz

Sorulara ait tanımlayıcı istatistikler sayı ve yüzde olarak verilmiştir. Sorular arasındaki ilişkiler Pearson ki-kare ve Fisher exact testleri ile incelenmiştir. İstatistiksel değerlendirmelerde p değeri <0.05 ise sonuç istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir. Hesaplamalarda PASW (ver.18) programı kullanılmıştır.

BULGULAR

Daha önce hiçbir sığınmacı ile iletişime geçtiniz mi? (Soru 15), sığınmacı ile iletişime geçtikten sonra bakış açınız değişti mi? (Soru 16), sığınmacılara herhangi bir yardımda bulundunuz mu? (Soru 17) sığınmacıların size karşı tepkileri ne oldu? (Soru 18), sığınmacıların ülkemize gelmesini nasıl karşılıyorsunuz? (Soru 19), ülkemize gelen Suriyeli sığınmacılar hakkında hiç empati kurdunuz mu? (Soru 20) sığınmacılar için barınma olanağı nasıl sağlanmalı? (Soru 23), sığınmacıların halkın içine karışması sizi rahatsız ediyor mu? (Soru 24), sığınmacıların var olan toplum düzenini bozup, toplumunuzda kültür çatışmasına sebep olduğunu düşünüyor musunuz? (Soru 25), devletin sığınmacılara uyguladığı ekonomik politikalar sizce yeterli mi? (Soru 26), sığınmacılara yeterince iş imkânının sağlandığını düşünüyor musunuz? (Soru 27), sığınmacılara düşük ücretlerle ve daha ağır koşullarda çalıştırılmasını nasıl karşılıyorsunuz? (Soru 28), maddi yardım isteyen sığınmacılara nakdi yardım edilmesini doğru buluyor musunuz? (Soru 29), sizce sığınmacıların basında çıkan haberlerde yeteri kadar yer aldığını düşünüyor musunuz? (Soru 30), basın sizce sığınmacılar hakkında yaptığı haberlerde yeterli ve doğru bilgi veriyor mu sorusuna basının bu haberleri yeterli ve tarafsız olarak

verdiğini düşünüyorum, basın tarafı olarak haber aktardığını düşünüyorum, verilen bilgiler doğru değil, eksik veya yanlış, doğruluğu veya yanlışlığı hakkında fikir sahibi değilim cevaplarını verenlerin sıklığı ve sığınmacılar Suriye’den değil de Avrupa’dan gelselerdi bakış açımı yine aynı olur muydu?, Ailenizde sığınmacılara olan tutum ve davranışlar nelerdir? (Soru 34), çevrenizde mültecilere olan tutum ve davranışlar nelerdir? (Soru 35), Suriyeli bir sığınmacı sizinle konuşmaya çalışsa ona karşı tavrınız nasıl olurdu? (Soru 36), Suriye’deki iç karışıklık sona erdiğinde sığınmacıların ülkelerine geri dönmeleri gerektiğini düşünüyor musunuz? (Soru 37), sorularına verilen cevapların dağılımı kadın ve erkekler arasında anlamlı farklılık göstermemiştir.

Buna karşın tablo değerlendirildiğinde, ülkenizde benzeri bir durum söz konusu olsa ülkenizde kalmayı mı yoksa sığınmacı olmayı mı tercih ederiniz sorusuna cevap verenlerin sıklığı açısından kadın ve erkek cinsiyetler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (Soru 21) ($p<0.001$). Ülkemde kalmayı tercih ederim seçeneği erkeklerde, kararsızım seçeneği kadınlarda daha yüksek oranda bulunmuştur. Buna karşın her iki cinsiyetin de mülteci olmayı benzer oranda tercih ettiği görülmüştür.

Tablo 1 incelendiğinde, ülkenizde kalan mültecilerin yaşam koşulları hakkında bilginiz var mı sorusuna cevap verenlerin sıklığı açısından kadın ve erkek cinsiyetler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (Soru 22) ($p=0.035$). Bu soruya yeterli bilgiye sahibim diyenlerin oranı erkeklerde yüksek bulunmuş iken, yeterli bilgiye sahip değilim diyenlerin oranı kadınlarda daha yüksek çıkmış, ilgilenmiyorum seçeneği her iki cinsiyette de benzer oranda bulunmuştur. Siyasi ve dini görüşün mültecilere bakış açısını değiştirdiğini düşünüyor musunuz sorusuna cevap verenlerin sıklığı açısından kadın ve erkek cinsiyetler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (Soru 32; $p=0.019$). Kadınların daha fazla evet cevabını verdiği, erkeklerin ise hayır cevabını daha yüksek oranda verdiği belirlenmiştir. Ancak kararsızlar kadın ve erkeklerde benzer orandadır. Sorulara verilen yanıtların yaşlar bakımından farklılık gösterip göstermediği incelenmiş ve sonuçlar Tablo 2’de gösterilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde, soru 16, 17, 18, 20, 21, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 35 ve 36. sorulara verilen yanıtların dağılımı yaşa göre farklılık göstermemiştir (her biri için $p>0.05$).

24 yaş ve üzeri kişilerin daha önce sığınmacılar ile karşılaşma oranı anlamlı derecede yüksek iken (Soru 15), sığınmacıların ülkemize gelmesini anlamlı derecede olumsuz karşılamaktadır (Soru 19) ($p<0.001$). Ayrıca 24 yaş altı bireylerin mültecilerin yaşam koşulları hakkında bilgi sahibi olma oranları anlamlı derecede düşük bulunmuştur (Soru 22; $p<0.001$). Bunun dışında mültecilerin barınma olanakları ile ilgili sorulara verilen yanıtlar değerlendirildiğinde ise, 24 yaş altı bireyler mülteciler için özel sitelerin kurulması gerektiğini düşünürken, 24 yaş üstü bireyler mültecilerin halkın içine karışmasını desteklemektedir. Bir anlamda bu sonuç yaş grupları arasında bu açıdan bir fikir ayrılığını göstermektedir (Soru 23).

24 yaş ve üzeri bireylerin sığınmacıların ağır koşullarda çalıştıklarını düşünme oranları anlamlı derecede düşük bulunmuştur (Soru 28; $p<0.001$). Bu konuda herhangi bir fikrim yok seçeneğini işaretleyenlerin oranı benzer olduğu görülmüştür.

Basında yer alan haberler açısından sonuçlar değerlendirildiğinde ise 24 yaş üstü bireyler basında yer alan haberlerin yeteri kadar yer almadığını düşünme oranları anlamlı derecede yüksek çıkmıştır (Soru 30;

Tablo 1. Sığınmacılara bakış açısını ölçen sorulara verilen cevapların cinsiyetlere göre dağılımı

		Kadın	Erkek	p
S15	Evet	131 (34.9)	115 (40.2)	0.164
	Hayır	244 (65.1)	171 (59.8)	
S16	Olumlu	79 (58.1)	56 (46.3)	0.133
	Olumsuz	22 (16.2)	29 (24.0)	
S17	Hiç etkilenmedi	35 (25.7)	36 (29.8)	0.403
	Evet	85 (63.0)	70 (57.9)	
S18	Hayır	50 (37.0)	51 (42.1)	0.438
	Olumlu	84 (61.8)	71 (58.7)	
S19	Olumsuz	16 (11.8)	21 (17.4)	0.387
	Herhangi bir tepkim yok	36 (26.5)	29 (24.0)	
S20	Olumlu karşılıyorum	115 (31.3)	89 (31.4)	0.298
	Kararsızım	114 (31.0)	88 (31.1)	
S21	İlgilenmiyorum	32 (8.7)	35 (12.4)	<0.001
	Kararsızım	107 (29.1)	71 (25.1)	
S22	Evet	274 (73.3)	199 (69.6)	0.298
	Hayır	100 (26.7)	87 (30.4)	
S23	Ülkemde kalmayı tercih ederim	179 (47.9)	199 (70.1)	<0.001
	Mülteci olmayı tercih ederim	42 (11.2)	19 (6.7)	
S24	Kararsızım	153 (40.9)	66 (23.2)	0.220
	Yeterli bilgiye sahibim	137 (36.4)	124 (43.5)	
S25	Yeterli bilgiye sahip değilim	179 (47.6)	107 (37.5)	<0.001
	İlgilenmiyorum	60 (16.0)	54 (18.9)	
S26	Kampalarda kalmalı	110 (29.5)	103 (36.8)	0.465
	Halkın içine karışmalı	61 (16.4)	45 (16.1)	
S27	Mülteciler için özel site kurulmalı	122 (32.7)	76 (27.1)	0.670
	Diğer	80 (21.4)	56 (20.0)	
S28	Evet rahatsız ediyorum	187 (51.7)	149 (54.6)	0.439
	Hayır etmiyor	175 (48.3)	124 (45.4)	
S29	Evet düşünüyorum	213 (57.1)	151 (53.7)	0.364
	Hayır düşünmüyorum	102 (27.3)	81 (28.8)	
S30	Hiçbir fikrim yok	58 (15.5)	49 (17.4)	0.786
	Yeterli	91 (24.2)	69 (24.5)	
S31-1	Yetersiz	111 (29.5)	72 (25.5)	0.725
	Gereğinden fazla	90 (23.9)	82 (29.1)	
S31-2	Bilmiyorum	84 (22.3)	59 (20.9)	0.423
	Evet düşünüyorum	127 (33.8)	110 (39.1)	
S31-3	Hayır düşünmüyorum	128 (34.0)	87 (31.0)	0.154
	Bilmiyorum	121 (32.2)	84 (29.9)	
S31-4	Uygun	31 (8.3)	30 (10.7)	0.473
	Uygun değil	284 (75.7)	193 (68.7)	
S32	Herhangi bir fikrim yok	60 (16.0)	58 (20.6)	0.583
	Evet edilmeli	132 (35.6)	106 (38.0)	
S33	Hayır edilmemesin	103 (27.8)	77 (27.7)	0.786
	Kararsızım	136 (36.7)	96 (34.4)	
S34	Evet basında yeterince haber yapıyor	155 (41.3)	110 (39.1)	0.725
	Hayır gerektiği kadar bu haberlere yer verilmiyor	103 (27.5)	85 (30.2)	
S35	Basını çok fazla takip etmiyorum	117 (31.2)	86 (30.6)	0.423
	Evet	63 (16.8)	41 (14.5)	
S36	Hayır	311 (83.2)	241 (85.5)	0.154
	Evet	166 (44.4)	141 (50.0)	
S37	Hayır	208 (55.6)	141 (50.0)	0.473
	Evet	98 (26.2)	81 (28.7)	
S38	Hayır	276 (73.8)	201 (71.3)	0.583
	Evet	122 (32.6)	86 (30.6)	
S39	Hayır	252 (67.4)	195 (69.4)	<0.001
	Evet	228 (61.5)	143 (51.1)	
S40	Hayır	96 (25.9)	99 (35.4)	0.122
	Bilmiyorum	47 (12.7)	38 (13.6)	
S41	Evet	284 (76.5)	195 (71.2)	0.952
	Hayır	87 (23.5)	79 (28.8)	
S42	Olumlu	128 (34.4)	99 (35.6)	0.967
	Olumsuz	78 (21.0)	59 (21.2)	
S43	İlgisizim	80 (21.5)	61 (29.9)	0.967
	Kararsızım	86 (23.1)	59 (21.2)	
S44	Olumlu	78 (21.0)	58 (20.9)	0.154
	Olumsuz	151 (40.7)	109 (39.2)	
S45	İlgisizim	58 (15.6)	47 (16.9)	0.350
	Kararsızım	84 (22.6)	64 (23.0)	
S46	Onu dinlerim ve yardımcı olmaya çalışırım	258 (69.2)	183 (65.1)	0.154
	Onunla konuşmaktan kaçınırım	29 (7.8)	16 (5.7)	
S47	Şu an bir fikrim yok	86 (23.1)	82 (29.2)	0.350
	Evet	336 (91.6)	244 (89.4)	
S48	Hayır	31 (8.4)	29 (10.6)	0.350

Tablo 2. Sığınmacılara bakış açısını ölçen sorulara verilen cevapların yaş gruplarına göre dağılımı

		≤24 yaş	>24 yaş	p
S15	Evet	211 (35.8)	35 (49.3)	<0.001
	Hayır	379 (64.2)	36 (50.7)	
S16	Olumlu	116 (53.0)	19 (50.0)	0.271
	Hiç etkilenmedi	63 (28.8)	8 (21.1)	
S17	Evet	129 (59.2)	26 (68.4)	0.282
	Hayır	89 (40.8)	12 (31.6)	
S18	Olumlu	135 (61.6)	20 (52.6)	0.076
	Herhangi bir tepkim yok	27 (12.3)	10 (26.3)	
S19	Olumlu karşılıyorum	169 (29.1)	35 (49.3)	<0.001
	Kararsızım	185 (31.9)	17 (23.9)	
	İlgilenmiyorum	59 (10.2)	8 (11.3)	
S20	Kararsızım	167 (28.8)	11 (15.5)	0.974
	Evet	422 (71.6)	51 (71.8)	
S21	Hayır	167 (28.4)	20 (28.2)	0.701
	Ülkemde kalmayı tercih ederim	336 (57.2)	42 (59.2)	
S22	Mülteci olmayı tercih ederim	53 (9.0)	8 (11.3)	<0.001
	Kararsızım	198 (33.7)	21 (29.6)	
S23	Yeterli bilgiye sahibim	229 (38.8)	32 (45.1)	<0.001
	Yeterli bilgiye sahip değilim	266 (45.1)	20 (28.2)	
S24	İlgilenmiyorum	95 (16.1)	19 (26.8)	<0.001
	Kamplarda kalmalı	193 (33.2)	20 (28.2)	
	Halkın içine karışmalı	87 (14.9)	19 (26.8)	
S25	Mülteciler için özel site kurulmalı	185 (31.8)	13 (18.3)	0.201
	Diğer	117 (20.1)	19 (26.8)	
S26	Evet rahatsız ediyor	304 (53.8)	32 (45.7)	0.312
	Hayır etmiyor	261 (46.2)	38 (54.3)	
S27	Evet düşündürüyor	327 (56.1)	37 (52.1)	0.823
	Hayır düşündürüyor	158 (27.1)	25 (35.2)	
S28	Hiçbir fikrim yok	98 (16.8)	9 (12.7)	0.052
	Yeterli	137 (23.3)	23 (32.4)	
S29	Yetersiz	158 (26.9)	25 (35.2)	0.188
	Gereğinden fazla	159 (27.1)	13 (18.3)	
S30	Bilmiyorum	133 (22.7)	10 (14.1)	<0.001
	Evet düşündürüyor	209 (35.7)	28 (39.4)	
S31-1	Hayır düşündürüyor	193 (32.9)	22 (31.0)	0.823
	Bilmiyorum	184 (31.4)	21 (29.6)	
S31-2	Uygun	49 (8.4)	12 (17.1)	<0.001
	Uygun değil	433 (73.9)	44 (62.9)	
S31-3	Herhangi bir fikrim yok	104 (17.7)	14 (20.0)	0.188
	Evet edilmeli	206 (35.6)	32 (45.1)	
S31-4	Hayır edilmesin	160 (27.6)	20 (28.2)	0.459
	Kararsızım	213 (36.8)	19 (26.8)	
S32	Evet basında yeterince haber yapıyor	236 (40.3)	29 (40.8)	<0.001
	Hayır gerektiği kadar bu haberlere yer verilmiyor	159 (27.2)	29 (40.8)	
S33-1	Basını çok fazla takip etmiyorum	190 (32.5)	13 (18.3)	<0.001
	Evet	84 (14.4)	20 (28.2)	
S33-2	Hayır	501 (85.6)	51 (71.8)	0.757
	Evet	275 (47.0)	32 (45.1)	
S33-3	Hayır	310 (53.0)	39 (54.9)	0.459
	Evet	157 (26.8)	22 (31.0)	
S33-4	Hayır	428 (73.2)	49 (69.0)	<0.001
	Evet	194 (33.2)	14 (20.0)	
S34	Hayır	391 (66.8)	56 (80.0)	0.388
	Evet	336 (57.8)	35 (50.0)	
S35	Hayır	172 (29.6)	23 (32.9)	0.538
	Bilmiyorum	73 (12.6)	12 (17.1)	
S36	Evet	438 (76.2)	41 (58.6)	<0.001
	Hayır	137 (23.8)	29 (41.4)	
S37	Olumlu	198 (34.1)	29 (41.4)	0.330
	Olumsuz	124 (21.4)	13 (18.6)	
S38	İlgisizim	125 (21.6)	16 (22.9)	0.273
	Kararsızım	133 (22.9)	12 (17.1)	
S39	Olumlu	117 (20.2)	19 (27.1)	0.004
	Olumsuz	237 (40.9)	23 (32.9)	
S40	İlgisizim	91 (15.7)	14 (20.0)	0.004
	Kararsızım	134 (23.1)	14 (20.0)	
S41	Onu dinlerim ve yardımcı olmaya çalışırım	397 (68.0)	44 (62.9)	0.273
	Onunla konuşmaktan kaçınırım	37 (6.3)	8 (11.4)	
S42	Şu an bir fikrim yok	150 (25.7)	18 (25.7)	0.004
	Evet	524 (91.8)	56 (81.2)	
S43	Hayır	47 (8.2)	13 (18.8)	0.004
	Evet	524 (91.8)	56 (81.2)	

p<0.001). Basında yeterince haber veriliyor seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise her iki yaş grubunda da yüksek olup birbirine benzerdir, basını çok fazla takip etmiyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise 24 ve altı yaş grubunda anlamlı derecede daha yüksek çıkmıştır. Basının yaptığı haberlerin yeterli ve doğru bilgi verdiğini düşünenlerin 24 yaş ve üzeri bireylerde anlamlı derecede daha yüksek olduğu saptanmıştır (p<0.001).

Sığınmacılara bir başka bakış açısını değerlendirmek için sorgulanan 33. soruda ise Avrupalı ve Suriyeli sığınmacılar açısından bakış açılarının aynı olup olmadıkları yaş bakımından değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler sonucunda 24 yaş ve üstü bireylerin bakış Avrupalı ve Suriyeli sığınmacılara olan bakış açılarının anlamlı derecede aynı olmadığı sonucuna varılmıştır (p<0.001).

Suriye'deki iç karışıklık sona erdiğinde sığınmacıların ülkelerine geri dönmeleri gerektiğini düşünüyor musunuz sorusuna cevap verenlerin sıklığı açısından 24 yaş altı ve üstü kişiler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (Soru 37; p=0.004). Evet cevabını verenlerin 24 yaş altı kişilerde anlamlı derecede daha yüksek çıkmıştır.

Öğrencilerin okudukları bölümler arasında sorulara verilen yanıtların dağılımları bakımından karşılaştırılması sonucunda elde edilen sonuçlar Tablo 3'te gösterilmiştir. Tablo 3 değerlendirildiğinde, Soru 15, 16, 17, 18, 19, 27, 29, 30, 31 ve 34'e verilen cevapların dağılımı kadın ve erkeklerde benzerdir (her biri için p>0.05). Eğitim fakültesinde okuyan öğrencilerin Suriyeli sığınmacılar ile empati kurma oranı anlamlı derecede düşük bulunmuştur. Bu aslında beklenmeyen bir durumdur (Soru 20; p<0.001). Bu soruya "evet" cevabını verenlerin çoğunluğu tıp ve hemşirelik öğrencilerinin olduğu görülmüştür. Ülkenizde benzeri bir durum söz konusu olsa ülkenizde kalmayı mı yoksa sığınmacı olmayı mı tercih ederiniz sorusuna cevap verenlerin sıklığı açısından fakülteler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Mühendislik öğrencilerin büyük oranı ülkemde kalmayı tercih etmektedir (Soru 21) (p<0.001). Mühendislik fakültesinde eğitim gören öğrencilerin mültecilerin yaşam koşulları hakkında yeterli bilgiye sahip olmama oranı, tıp fakültesi öğrencilerinde anlamlı derecede yüksek bulunmuştur (Soru 22; p<0.001). Sığınmacılar için barınma olanağı nasıl sağlanmalı sorusuna cevap verenlerin sıklığı açısından fakülteler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (Soru 23; p=0.007). Mühendislik öğrencilerin büyük çoğunluğu kamplarda kalmalarını tercih derken, sosyal hizmet öğrencilerinin büyük oranı ise sığınmacıların halkın içine karışmalıdırlar demiştir. Eğitim fakültesinde okuyan öğrencilerin, sığınmacıların halkın içine karışmasını rahatsız etmediğini düşünme oranı anlamlı derecede yüksek iken, diğer bölümlerde bu oran benzer bulunmuştur (Soru 24; p<0.001). Ayrıca bunlara ek olarak sığınmacıların toplumda kültür çatışmasına sebep olduğunu düşünenlerin oranı eğitim fakültesi anlamlı derecede düşük bulunmuştur (Soru 25; p<0.001). Devletin sığınmacılara uyguladığı ekonomik politikaların yeterli olduğunu düşünenlerin oranı eğitim fakültesinde okuyan öğrencilerde anlamlı derecede yüksek çıkmıştır (Soru 26; p<0.001). Sığınmacıların düşük ücretlerle ve daha ağır koşullarda uygun bulmayanların oranı tıp-hemşirelik fakültesinde okuyan öğrencilerde anlamlı derecede yüksek bulunmuşken, eğitim fakültesinde okuyanlarda anlamlı derecede düşük bulunmuştur (Soru 28; p<0.001). Ayrıca tıp-hemşirelik fakültelerinde eğitim gören öğrenciler basının yaptığı haberleri yeterli ve tarafsız verdiğini düşünme oranları anlamlı derecede düşük çıktığı gözlenmiştir (Soru 31_1; p<0.001). Basın sizce sığınmacılar hakkında yaptığı haberlerde yeterli ve doğru

Tablo 3. Sığınmacılara bakış açısını ölçen sorulara verilen cevapların Düzce Üniversitesi bölümlerine göre dağılımı

		Sosyal Hizmet	Tıp-Hemşirelik	Mühendislik	Eğitim Fakültesi	p
S15	Evet	61 (40.9)	77 (35.0)	66 (41.8)	42 (31.3)	0.193
	Hayır	88 (59.1)	143 (65.0)	92 (58.2)	92 (68.7)	
S16	Olumlu	29 (46.8)	38 (46.9)	41 (58.6)	27 (61.4)	0.196
	Hiç etkilenmedi	12 (19.4)	17 (21.0)	17 (24.3)	5 (11.4)	
S17	Evet	34 (55.7)	55 (67.9)	42 (60.0)	24 (54.5)	0.377
	Hayır	27 (44.3)	26 (32.1)	28 (40.0)	20 (45.5)	
S18	Olumlu	36 (58.1)	51 (63.0)	41 (58.6)	27 (61.4)	0.280
	Olumsuz	9 (14.5)	8 (9.9)	16 (22.9)	4 (9.1)	
S19	Herhangi bir tepkim yok	17 (27.4)	22 (27.2)	13 (18.6)	13 (29.5)	0.071
	Olumlu karşılıyorum	43 (29.3)	67 (31.6)	42 (26.8)	52 (38.5)	
	Kararsızım	51 (34.7)	63 (29.7)	53 (33.8)	35 (25.9)	
	İlgilenmiyorum	16 (10.9)	13 (6.1)	19 (12.1)	19 (14.1)	
S20	Kararsızım	37 (25.2)	69 (32.5)	43 (27.4)	29 (21.5)	<0.001
	Evet	110 (73.8)	179 (82.1)	115 (72.8)	69 (51.1)	
S21	Hayır	39 (26.2)	39 (17.9)	43 (27.2)	66 (48.9)	<0.001
	Ülkemde kalmayı tercih ederim	78 (52.7)	105 (48.2)	111 (70.7)	84 (62.2)	
S22	Mülteci olmayı tercih ederim	12 (8.1)	28 (12.8)	16 (10.2)	5 (3.7)	<0.001
	Kararsızım	58 (39.2)	85 (39.0)	30 (19.1)	46 (34.1)	
S23	Yeterli bilgiye sahibim	56 (37.6)	72 (32.9)	75 (47.5)	58 (43.0)	<0.001
	Yeterli bilgiye sahip değilim	69 (46.3)	121 (55.3)	58 (36.7)	38 (28.1)	
S24	İlgilenmiyorum	24 (16.1)	26 (11.9)	25 (15.8)	39 (28.9)	<0.001
	Kamplarda kalmalı	47 (32.0)	67 (31.0)	58 (37.4)	41 (30.4)	
	Halkın içine karışmalı	30 (20.4)	29 (13.4)	22 (14.2)	25 (18.5)	
	Mülteciler için özel site kurulmalı	50 (34.0)	75 (34.7)	46 (29.7)	27 (20.0)	
S25	Diğer	20 (13.6)	45 (20.8)	29 (18.7)	42 (31.1)	<0.001
	Evet rahatsız ediyor	75 (52.1)	124 (60.8)	92 (60.5)	45 (33.3)	
S26	Hayır etmiyor	69 (47.9)	80 (39.2)	60 (39.5)	90 (66.7)	<0.001
	Evet düşünüyorum	83 (56.1)	134 (62.6)	93 (59.2)	54 (40.0)	
S27	Hayır düşünmüyorum	44 (29.7)	46 (21.5)	45 (28.7)	48 (35.6)	<0.001
	Hiçbir fikrim yok	21 (14.2)	34 (15.9)	19 (12.1)	33 (24.4)	
S28	Yeterli	28 (18.9)	38 (17.5)	45 (28.5)	49 (36.3)	<0.001
	Yetersiz	43 (29.1)	70 (32.3)	35 (22.2)	35 (25.9)	
	Gereğinden fazla	39 (26.4)	62 (28.6)	54 (34.2)	17 (12.6)	
	Bilmiyorum	38 (25.7)	47 (21.7)	24 (15.2)	34 (25.2)	
S29	Evet düşünüyorum	46 (31.1)	74 (34.1)	69 (43.9)	48 (35.6)	0.236
	Hayır düşünmüyorum	53 (35.8)	76 (35.0)	47 (29.9)	39 (28.9)	
S30	Bilmiyorum	49 (33.1)	67 (30.9)	41 (26.1)	48 (35.6)	<0.001
	Uygun	15 (10.1)	9 (4.2)	22 (13.9)	15 (11.1)	
S31-1	Uygun değil	110 (74.3)	177 (82.3)	111 (70.3)	79 (58.5)	0.364
	Herhangi bir fikrim yok	23 (15.5)	29 (13.5)	25 (15.8)	41 (30.4)	
S31-2	Evet edilmeli	53 (36.3)	72 (34.0)	63 (40.1)	50 (37.0)	0.132
	Hayır edilmemesin	44 (30.1)	65 (30.7)	43 (27.4)	28 (20.7)	
S31-3	Kararsızım	49 (33.6)	75 (35.4)	51 (32.5)	57 (42.2)	<0.001
	Evet basında yeterince haber yapıyor	58 (39.2)	90 (41.7)	69 (43.9)	48 (35.6)	
S31-4	Hayır gerektiği kadar bu haberlere yer verilmiyor	51 (34.5)	49 (22.7)	46 (29.3)	42 (31.1)	0.132
	Basım çok fazla takip etmiyorum	39 (26.4)	77 (35.6)	42 (26.8)	45 (33.3)	
S32	Evet	19 (12.9)	21 (9.7)	35 (22.3)	29 (21.5)	<0.001
	Hayır	128 (87.1)	196 (90.3)	122 (77.7)	106 (78.5)	
S33	Evet	71 (48.3)	107 (49.3)	75 (47.8)	54 (40.0)	0.355
	Hayır	76 (51.7)	110 (50.7)	82 (52.2)	81 (60.0)	
S34	Evet	51 (34.7)	56 (28.5)	49 (31.2)	23 (17.0)	<0.001
	Hayır	96 (65.3)	161 (74.2)	108 (68.8)	112 (83.0)	
S35	Evet	50 (34.0)	82 (38.0)	38 (24.2)	38 (28.1)	0.028
	Hayır	97 (66.0)	134 (62.0)	119 (75.8)	97 (71.9)	
S36	Evet	85 (58.2)	149 (69.0)	83 (53.9)	54 (40.0)	<0.001
	Hayır	38 (26.0)	52 (24.1)	57 (37.0)	48 (35.6)	
S37	Bilmiyorum	23 (15.8)	15 (6.9)	14 (9.1)	33 (24.4)	<0.001
	Evet	112 (77.8)	171 (80.7)	115 (74.7)	81 (60.0)	
S38	Hayır	32 (22.2)	41 (19.3)	39 (25.3)	54 (40.0)	<0.001
	Olumlu	52 (35.4)	67 (31.3)	53 (34.4)	55 (40.7)	
S39	Olumsuz	29 (19.7)	45 (21.0)	37 (24.0)	26 (19.3)	0.706
	İlgisizim	31 (21.1)	52 (24.3)	35 (22.7)	23 (17.0)	
S40	Kararsızım	35 (23.8)	50 (23.4)	29 (18.8)	31 (23.0)	<0.001
	Olumlu	18 (12.2)	42 (19.7)	36 (23.4)	40 (29.6)	
S41	Olumsuz	62 (42.2)	92 (43.2)	69 (44.8)	37 (27.4)	<0.001
	İlgisizim	32 (21.8)	31 (14.6)	24 (15.6)	18 (13.3)	
S42	Kararsızım	35 (23.8)	48 (22.5)	25 (16.2)	40 (29.6)	<0.001
	Onu dinlerim ve yardımcı olmaya çalışırım	106 (72.1)	169 (77.9)	104 (67.1)	62 (45.9)	
S43	Onunla konuşmaktan kaçınırım	13 (8.8)	10 (4.6)	13 (8.4)	9 (6.7)	<0.001
	Şu an bir fikrim yok	28 (19.0)	38 (17.5)	38 (24.5)	64 (47.4)	
S44	Evet	138 (95.8)	203 (96.7)	142 (93.4)	97 (72.4)	<0.001
	Hayır	6 (4.2)	7 (3.3)	10 (6.6)	37 (27.6)	

Tablo 4. Sığınmacılara bakış açısını ölçen sorulara verilen cevapların ankete katılanların geldikleri bölgenin idari yapısına göre dağılımı

		Köy	Kasaba-İlçe	Küçük Şehir	Büyük Şehir	p
S15	Evet	17 (37.0)	36 (32.1)	65 (39.6)	128 (37.8)	0.640
	Hayır	29 (63.0)	76 (67.9)	99 (60.4)	211 (62.2)	
S16	Olumlu	9 (52.9)	21 (56.8)	39 (54.9)	66 (50.0)	0.954
	Olumsuz	4 (23.5)	8 (21.6)	13 (18.3)	26 (19.7)	
S17	Hiç etkilenmedi	4 (23.5)	8 (21.6)	19 (26.8)	40 (30.3)	<0.001
	Evet	14 (82.4)	17 (47.2)	34 (47.9)	90 (68.2)	
S18	Hayır	3 (17.6)	19 (52.8)	37 (52.1)	42 (31.8)	0.482
	Olumlu	10 (58.8)	20 (54.1)	38 (53.5)	87 (65.9)	
S19	Olumsuz	4 (23.5)	5 (13.5)	12 (16.9)	16 (12.1)	0.137
	Herhangi bir tepkim yok	3 (17.6)	12 (32.4)	21 (29.6)	29 (22.0)	
S20	Olumlu karşılıyorum	17 (37.0)	31 (28.4)	39 (23.9)	117 (35.1)	0.767
	Kararsızım	8 (17.4)	41 (37.6)	60 (36.8)	93 (27.9)	
S21	İlgilenmiyorum	6 (13.0)	10 (9.2)	17 (10.4)	34 (10.2)	0.369
	Kararsızım	15 (32.6)	27 (24.8)	47 (28.8)	89 (26.7)	
S22	Evet	33 (71.7)	76 (67.9)	117 (71.3)	247 (73.1)	<0.001
	Hayır	13 (28.3)	36 (32.1)	47 (28.7)	91 (26.9)	
S23	Ülkemde kalmayı tercih ederim	26 (56.5)	70 (63.1)	92 (56.4)	190 (56.2)	0.853
	Mülteci olmayı tercih ederim	2 (4.3)	6 (5.4)	14 (8.6)	39 (11.5)	
S24	Kararsızım	18 (39.1)	35 (31.5)	57 (35.0)	109 (32.2)	0.679
	Yeterli bilgiye sahibim	13 (28.3)	33 (29.5)	66 (40.5)	149 (43.8)	
S25	Yeterli bilgiye sahip değilim	21 (45.7)	60 (53.6)	62 (38.0)	143 (42.1)	<0.001
	İlgilenmiyorum	12 (26.1)	19 (17.0)	35 (21.5)	48 (14.1)	
S26	Kamplarda kalmalı	18 (39.1)	36 (33.0)	52 (31.7)	107 (32.0)	0.304
	Halkın içine karışmalı	9 (19.6)	17 (15.6)	29 (17.7)	51 (15.3)	
S27	Mülteciler için özel site kurulmalı	12 (26.1)	38 (34.9)	47 (28.7)	101 (30.2)	0.106
	Diğer	7 (15.2)	18 (16.5)	36 (22.0)	75 (22.5)	
S28	Evet rahatsızsız ediyor	21 (47.7)	62 (57.4)	85 (53.5)	168 (51.9)	0.648
	Hayır etmiyor	23 (52.3)	46 (42.6)	74 (46.5)	156 (48.1)	
S29	Evet düşünüyorum	25 (54.3)	71 (64.0)	88 (54.3)	180 (53.7)	0.648
	Hayır düşünmüyorum	13 (28.3)	27 (24.3)	45 (27.8)	98 (29.3)	
S30	Hiçbir fikrim yok	8 (17.4)	13 (11.7)	29 (17.9)	57 (17.0)	0.304
	Yeterli	12 (26.1)	25 (22.3)	46 (28.2)	77 (22.8)	
S31	Yetersiz	17 (37.0)	25 (22.3)	37 (22.7)	104 (30.9)	0.106
	Gereğinden fazla	8 (17.4)	36 (32.1)	41 (25.2)	87 (25.8)	
S32	Bilmiyorum	9 (19.6)	26 (23.2)	39 (23.9)	69 (20.5)	0.709
	Evet düşünüyorum	16 (34.8)	36 (32.4)	68 (41.7)	117 (34.7)	
S33	Hayır düşünmüyorum	15 (32.6)	34 (30.6)	40 (24.5)	126 (37.4)	0.946
	Bilmiyorum	15 (32.6)	41 (36.9)	55 (33.7)	94 (27.9)	
S34	Uygun	3 (6.5)	15 (13.4)	16 (9.8)	27 (8.1)	0.335
	Uygun değil	33 (71.7)	77 (68.8)	118 (72.4)	249 (74.3)	
S35	Herhangi bir fikrim yok	10 (21.7)	20 (17.9)	29 (17.8)	59 (17.6)	0.715
	Evet edilmeli	17 (37.0)	44 (40.0)	57 (35.4)	120 (36.0)	
S36	Hayır edilmemesin	14 (30.4)	31 (28.2)	42 (26.1)	93 (27.9)	0.121
	Kararsızım	15 (32.6)	35 (31.8)	62 (38.5)	120 (36.0)	
S37	Evet basında yeterince haber yapıyor	15 (32.6)	45 (40.5)	79 (48.5)	126 (37.5)	0.638
	Hayır gerektiği kadar bu haberlere yer verilmiyor	15 (32.6)	32 (28.8)	39 (23.9)	102 (30.4)	
S38	Basım çok fazla takip etmiyorum	16 (34.8)	34 (30.6)	45 (27.6)	108 (32.1)	0.515
	Evet	10 (21.7)	18 (16.2)	25 (15.4)	51 (15.1)	
S39	Hayır	36 (78.3)	93 (83.8)	137 (84.6)	286 (84.9)	0.048
	Evet	17 (37.0)	52 (46.8)	67 (41.4)	171 (50.7)	
S40	Hayır	29 (63.0)	59 (53.2)	95 (58.6)	166 (49.3)	0.739
	Evet	15 (32.6)	34 (30.6)	43 (26.5)	87 (25.8)	
S41	Hayır	31 (67.4)	77 (69.4)	119 (73.5)	250 (74.2)	0.041
	Evet	17 (37.0)	38 (34.2)	55 (34.0)	98 (29.2)	
S42	Hayır	29 (63.0)	73 (65.8)	107 (66.0)	238 (70.8)	0.002
	Evet	24 (53.3)	62 (56.4)	88 (54.3)	197 (59.0)	
S43	Hayır	10 (22.2)	35 (31.8)	45 (27.8)	105 (31.4)	0.357
	Bilmiyorum	11 (24.4)	13 (11.8)	29 (17.9)	32 (9.6)	
S44	Evet	31 (68.9)	79 (72.5)	119 (73.9)	250 (75.8)	0.285
	Hayır	14 (31.1)	30 (27.5)	42 (26.1)	80 (24.2)	
S45	Olumlu	13 (28.3)	40 (36.0)	48 (29.4)	126 (38.2)	0.002
	Olumsuz	8 (17.4)	29 (26.1)	31 (19.0)	69 (20.9)	
S46	İlgisizim	17 (37.0)	17 (15.3)	36 (22.1)	71 (21.5)	0.357
	Kararsızım	8 (17.4)	25 (22.5)	48 (29.4)	64 (19.4)	
S47	Olumlu	11 (23.9)	14 (12.6)	31 (19.0)	80 (24.3)	0.002
	Olumsuz	18 (39.1)	54 (48.6)	36 (22.1)	138 (41.9)	
S48	İlgisizim	12 (26.1)	18 (16.2)	48 (29.4)	42 (12.8)	0.357
	Kararsızım	5 (10.9)	25 (22.5)	31 (19.0)	69 (21.0)	
S49	Onu dinlerim ve yardımcı olmaya çalışırım	28 (60.9)	71 (64.0)	111 (68.1)	231 (69.2)	0.357
	Onunla konuşmaktan kaçınırım	6 (13.0)	10 (9.0)	13 (8.0)	16 (4.8)	
S50	Şu an bir fikrim yok	12 (26.1)	30 (27.0)	39 (23.9)	87 (26.0)	0.285
	Evet	40 (87.0)	101 (94.4)	141 (88.1)	298 (91.1)	
S51	Hayır	6 (13.0)	6 (5.6)	19 (11.9)	29 (8.9)	0.285

bilgi veriyor mu sorusuna verilen doğruluğu veya yanlışlığı hakkında fikir sahibi değilim cevabını verenlerin sıklığı açısından fakülteler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (S31_4; $p=0.028$). Eğitim fakültesinde evet cevabını verenlerin oranı en azken bilmiyorum cevabını verenlerin oranı diğer bölümlere göre daha fazladır. Evet cevabını verenlerin oranı tıp-hemşirelik bölümünde daha fazla iken hayır cevabını verenlerin oranı mühendislik bölümünde diğer fakültelere göre daha fazladır. Tıp-Hemşirelik fakültelerinde okuyan öğrencilerin, kişilerin siyasi ve dini görüşlerinin sığınmacılara bakış açısını değiştirdiğini düşünenlerin oranı anlamlı derecede daha yüksektir (Soru 32; $p<0.001$). Sığınmacılar Suriye'den değil de Avrupa'dan gelseydi bakış açımız yine aynı olur muydu sorusuna cevap verenlerin sıklığı açısından fakülteler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (Soru 33; $p<0.001$). Evet cevabını verenlerin oranı eğitim fakültesinde azken, tıp-hemşirelik bölümlerinde evet cevabını verenlerin oranı diğer bölümlere göre daha fazla çıkmıştır. Bunun yanı sıra eğitim fakültesinde okuyan öğrenciler mültecilere karşı halkın tutum ve davranışlarının olumsuz olduğunu düşünenlerin sayısı anlamlı derecede diğer bölümde okuyanlara göre düşük bulunmuştur (Soru 35; $p<0.001$). Suriyeli bir sığınmacının soruna karşı yardımcı olmaya çalışanların oranı ise Tıp ve Hemşirelik fakültelerinde eğitim gören öğrencilerde anlamlı derecede yüksek çıkmıştır (Soru 36; $p<0.001$). Ülkemize sığınan sığınmacıların kendi ülkelerindeki karışıklıklar sona erdiğinde Suriye'ye dönmeleri gerektiği düşünme oranı eğitim fakültesinde okuyan öğrencilerde anlamlı derecede düşük çıktığı görülmüştür (Soru 37; $p<0.001$).

Ankete katılanların geldikleri bölgenin idari yapılarına göre (köy, kasaba-ilçe, küçük şehir, büyükşehir) sorulara verdikleri cevapların oranları bakımından karşılaştırmaların incelenmesi sonucunda elde edilen Tablo 4 değerlendirildiğinde 15, 16, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 36 ve 37 sorularına verilen yanıtlar bakımından gruplar arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır (her biri için $p>0.05$).

Sığınmacılara yardımda bulunma durumu bakımından gruplar karşılaştırıldığında ise, kasaba-ilçe ve küçük şehirlerde yaşayanların diğer bölgelerde yaşayanlara göre anlamlı derecede daha az yardım ettiği görülmüştür (Soru 17; $p<0.001$). Bu sonuçlara benzer olarak büyükşehirde yaşayan öğrencilerin mültecilerin yaşam koşulları hakkında bilgi sahibi olma oranı anlamlı derecede diğer bölgelere göre yüksek çıkmıştır (Soru 22; $p<0.001$). İlgilenmeyenlerin yoğunluğu ise genel olarak köylerde yoğunlaşmaktadır. Siyasi ve dini görüşün mültecilere bakış açısını değiştirdiğini düşünüyor musunuz sorusuna cevap verenlerin sıklığı açısından yaşanan yerler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Evet diyenler küçük şehir ve büyükşehirde yoğunlaşırken, hayır diyenler köy ve kasaba-ilçelerde yoğunlaşmıştır (Soru 32; $p=0.048$). Ailenizde sığınmacılara olan tutum ve davranışlar nelerdir sorusuna cevap verenlerin sıklığı açısından yaşanan yerler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Olumlu cevap verenler kasaba-ilçe de yoğunlaşırken olumsuz cevap verenler köy ve küçük şehirlerde yoğunlaşmıştır. İlgisizim cevabını verenler diğer yerlere nazaran köylerde yoğunlaşırken, kararsızım cevabını verenler küçük şehirlerde yoğunlaşmıştır (Soru 34; $p=0.041$).

Mültecilere olan tutum ve davranışların değerlendirilmek istenildiği Soru 35 de ise, cevapların dağılımları bakımından bölge yapıları arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Olumlu cevap verenler büyük şehirlerde yoğunlaşırken olumsuz cevap verenlerin oranı ise kasaba-

ilçelerden gelenlerde anlamlı derecede yüksek çıkmıştır (Soru 35; $p=0.002$).

Tablo 5'te ankete katılan kişilerin geldikleri bölgeler arasında sorulara verilen yanıtlar bakımından farklılık olup olmadığını incelemesi sonucunda elde edilen sonuçlar yer almaktadır. Tablo 5 değerlendirildiğinde, Soru 16, 17, 21, 25, 26, 29, 32 ve 37 sorularına verilen cevapların dağılımları bakımından bölgeler arasında anlamlı farklılık gözlenmemiştir (her biri için $p>0.05$). Doğu Anadolu Bölgesinden gelen öğrencilerin sığınmacılar ile iletişime geçme oranları anlamlı derecede yüksek bulunmuştur (Soru 15; $p=0.001$). Benzer olarak bu bölgeden gelenlerin sığınmacılara karşı tepkilerinin diğer bölgelerden gelenlere göre anlamlı derecede olumsuz olduğu saptanmıştır (Soru 18; $p=0.001$). Benzer şekilde sığınmacıların ülkemize gelmelerine olumsuz bakan, sığınmacılar ile empati kuranların oranı Güney Doğu ve Doğu Anadolu bölgelerinden gelenlerde anlamlı derecede yüksek çıkmıştır (Soru 19; $p<0.001$; Soru 20; $p=0.014$). Sığınmacıların yaşam koşulları hakkında bilgi sahibi olma oranı bakımından sonuçlar değerlendirildiğinde ise, bilgi sahibi olan bireylerin çoğunluğunu Güneydoğu Anadolu bölgesinin oluşturduğu göze çarpmaktadır (Soru 22; $p<0.001$). Akdeniz Bölgesinden gelenler sığınmacıların barınma olanağının kamplarda sağlanması gerektiğini düşünme oranları anlamlı derecede yüksek bulunmuştur (Soru 23; $p=0.047$). Güneydoğu bölgesinden gelenlerin sığınmacıların halkın içine karışmasının rahatsız edici olmadığını düşünenlerin oranı anlamlı derecede yüksek çıkmıştır (Soru 24; $p=0.041$). Sığınmacıların düşük ücretlerle ve daha ağır koşullarda çalıştırılmasını nasıl karşılıyorsunuz sorusuna cevap verenlerin sıklığı açısından yaşanan bölgeler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (Soru 28; $p=0.021$). Bu durumu uygun gören birey yüzdesi oldukça düşük olmakla birlikte bu yüzdenin en yüksek olduğu bölge İç Anadolu bölgesidir. Uygun olmadığı konusunda en çok yüzdeye sahip bölge ise Marmara bölgesidir. Sığınmacıların basında çıkan haberlerde yeteri kadar yer almadığını düşünenlerin oranı Güneydoğu Anadolu bölgesinde anlamlı derecede yüksek çıkmıştır (Soru 30; $p=0.020$). Basın sizce sığınmacılar hakkında yaptığı haberlerde yeterli ve doğru bilgi veriyor mu sorusuna basının bu haberleri yeterli ve tarafsız olarak verdiğini düşünmeyenlerin oranı Güneydoğu Anadolu bölgesinde anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür (Soru 31; $p=0.004$). Sığınmacılar Suriye'den değil de Avrupa'dan gelmeleri durumunda bakış açılarının değişebileceğini düşünenlerin oranı Güneydoğu Anadolu bölgesinden gelenler anlamlı derecede yüksek bulunmuştur (Soru 33; $p=0.041$). Ailenizde sığınmacılara olan tutum ve davranışlar nelerdir sorusuna cevap verenlerin sıklığı açısından bölgeler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Doğu Anadolu bölgesinde yüzdelik bakımından olumlu olarak cevaplama oranı en yüksek olarak tespit edilmiştir. Bu durumda aile bakış açısı en olumsuz bölge ise Akdeniz Bölgesidir (Soru 34; $p=0.001$). Çevrenizde mültecilere olan tutum ve davranışlar nelerdir sorusuna cevap verenlerin sıklığı açısından bölgeler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Olumlu tepki verildiği seçeneğini en çok işaretleyen bölge Güney Doğu Anadolu bölgesi iken, en olumsuz tepkiler verildiği seçeneğini işaretleyen bölge ise Akdeniz Bölgesidir (Soru 35; $p=0.003$). Doğu Anadolu bölgesi sığınmacılara karşı yardımcı tutum sergileyeceğini ifade edenlerin oranı anlamlı derecede yüksek iken, Ege bölgesi ise bunun aksi sonuçlarını vermiştir (Soru 36; $p=0.001$).

Tablo 5. Sığınmacılara bakış açısını ölçen sorulara verilen cevapların ankete katılanların geldikleri bölgelere göre dağılımı

		Marmara	Ege	Güneydoğu Anadolu	İç Anadolu	Karadeniz	Doğu Anadolu	Akdeniz	p
S15	Evet	77 (33.0)	28 (32.6)	31 (55.4)	44 (35.2)	22 (29.3)	23 (62.2)	20 (45.5)	0.001
	Hayır	156 (67.0)	58 (67.4)	25 (44.6)	81 (64.8)	53 (70.7)	14 (37.8)	24 (54.5)	
S16	Olumsuz	45 (56.3)	10 (34.5)	22 (68.8)	19 (43.2)	12 (48.0)	16 (66.7)	10 (47.6)	0.091
	Hiç etkilenmedi	10 (12.5)	10 (34.5)	5 (15.6)	9 (20.5)	7 (28.0)	3 (12.5)	7 (33.3)	
S17	Evet	52 (65.0)	18 (62.1)	20 (62.5)	23 (53.5)	11 (44.0)	17 (70.8)	12 (57.1)	0.464
	Hayır	28 (35.0)	11 (37.9)	12 (37.5)	20 (46.5)	14 (56.0)	7 (29.2)	9 (42.9)	
S18	Olumsuz	57 (71.3)	13 (44.8)	19 (59.4)	22 (50.0)	12 (48.0)	19 (79.2)	11 (52.4)	<0.001
	Herhangi bir tepkim yok	9 (11.3)	12 (41.4)	2 (6.3)	6 (13.6)	4 (16.0)	1 (4.2)	3 (14.3)	
S19	Olumlu karşıyorum	14 (17.4)	4 (13.8)	11 (34.3)	16 (36.4)	9 (36.0)	4 (16.6)	7 (33.3)	<0.001
	Kararsızım	70 (31.1)	23 (26.4)	29 (52.7)	31 (25.2)	17 (22.7)	17 (45.9)	13 (29.5)	
	İlgilenmiyorum	50 (22.2)	36 (41.4)	11 (20.0)	53 (43.1)	25 (33.3)	7 (18.9)	19 (43.2)	
	Kararsızım	30 (13.3)	11 (12.6)	1 (1.8)	10 (8.1)	6 (8.0)	3 (8.1)	6 (13.6)	
S20	Evet	75 (33.4)	17 (19.6)	14 (25.5)	29 (23.6)	27 (36.0)	10 (27.1)	6 (13.6)	0.014
	Hayır	181 (78.0)	51 (58.6)	38 (67.9)	82 (65.6)	53 (71.6)	29 (78.4)	34 (77.3)	
S21	Ülkemde kalmayı tercih ederim	51 (22.0)	36 (41.4)	18 (32.1)	43 (34.4)	21 (28.4)	8 (21.6)	10 (22.7)	0.121
	Mülteci olmayı tercih ederim	121 (81.2)	43 (81.1)	30 (90.9)	81 (90.0)	44 (84.6)	22 (91.7)	34 (97.1)	
S22	Yeterli bilgiye sahibim	28 (18.8)	10 (18.9)	3 (9.1)	9 (10.0)	8 (15.4)	2 (8.3)	1 (2.9)	<0.001
	Yeterli bilgiye sahip değilim	90 (38.6)	28 (32.6)	33 (58.9)	47 (37.6)	22 (29.3)	16 (43.2)	22 (50.0)	
	İlgilenmiyorum	110 (47.2)	32 (37.2)	14 (25.0)	51 (40.8)	44 (58.7)	18 (48.6)	16 (36.4)	
	Kamplarda kalmalı	33 (14.2)	26 (30.2)	9 (16.1)	27 (21.6)	9 (12.0)	3 (8.2)	6 (13.6)	
S23	Halkın içine karışmalı	63 (27.8)	26 (29.9)	15 (26.8)	52 (41.6)	23 (30.7)	13 (36.1)	21 (48.8)	<0.001
	Mülteciler için özel site kurulmalı	39 (17.2)	14 (16.1)	8 (14.3)	22 (17.6)	11 (14.6)	5 (13.9)	5 (11.6)	
	Diğer	82 (36.1)	20 (23.0)	18 (32.1)	29 (23.2)	30 (40.0)	9 (25.0)	8 (18.6)	
S24	Evet rahatsız ediyor	43 (18.9)	27 (31.0)	15 (26.8)	22 (17.6)	11 (14.6)	9 (25.0)	9 (21.0)	0.041
	Hayır etmiyor	117 (53.9)	43 (50.6)	18 (33.3)	74 (60.2)	41 (55.4)	16 (44.4)	25 (59.5)	
S25	Evet düşünüyorum	100 (46.1)	42 (49.4)	36 (66.7)	49 (39.8)	33 (44.6)	20 (55.6)	17 (40.5)	0.218
	Hayır düşünmüyorum	119 (52.0)	55 (63.2)	22 (40.7)	78 (62.4)	41 (54.7)	20 (54.1)	28 (65.1)	
	Hiçbir fikrim yok	67 (29.3)	19 (21.8)	22 (40.7)	28 (22.4)	23 (30.7)	13 (35.1)	8 (18.6)	
S26	Yeterli	43 (18.7)	13 (15.0)	10 (18.6)	19 (15.2)	11 (14.6)	4 (10.8)	7 (16.3)	0.235
	Yetersiz	51 (22.0)	21 (24.1)	13 (23.6)	34 (27.2)	14 (18.7)	13 (35.1)	12 (27.9)	
	Gereğinden fazla	65 (28.0)	24 (27.6)	24 (43.6)	33 (26.4)	15 (20.0)	12 (32.4)	10 (23.3)	
	Bilmiyorum	59 (25.4)	24 (27.6)	8 (14.5)	34 (27.2)	24 (32.0)	7 (18.9)	14 (32.6)	
S27	Evet düşünüyorum	57 (24.6)	18 (20.7)	10 (18.3)	24 (19.2)	22 (29.3)	5 (13.6)	7 (16.2)	0.068
	Hayır düşünmüyorum	72 (31.2)	36 (41.4)	11 (20.0)	53 (42.4)	28 (37.3)	12 (32.4)	22 (51.2)	
S28	Bilmiyorum	86 (37.2)	22 (25.3)	24 (43.6)	37 (29.6)	22 (29.3)	15 (40.5)	9 (20.9)	<0.001
	Uygun	73 (31.6)	29 (33.3)	20 (36.4)	35 (28.0)	25 (33.3)	10 (27.1)	12 (27.9)	
	Uygun değil	11 (4.8)	12 (13.8)	6 (10.9)	20 (16.0)	4 (5.3)	2 (5.6)	6 (14.0)	
S29	Herhangi bir fikrim yok	185 (80.1)	54 (62.1)	39 (70.9)	84 (67.2)	54 (72.0)	27 (75.0)	31 (72.0)	0.065
	Evet edilmeli	35 (15.1)	21 (24.1)	10 (18.2)	21 (16.8)	17 (22.7)	7 (19.4)	6 (14.0)	
	Hayır edilmesin	91 (40.1)	24 (27.6)	28 (50.9)	38 (30.6)	24 (32.9)	17 (45.9)	14 (32.6)	
S30	Kararsızım	54 (23.8)	31 (35.6)	8 (14.5)	43 (34.7)	24 (32.9)	6 (16.2)	14 (32.6)	0.020
	Evet basında yeterince haber yapılıyor	82 (36.1)	32 (36.8)	19 (34.6)	43 (34.7)	25 (34.2)	14 (37.9)	15 (34.8)	
	Hayır gerektiği kadar bu haberlere yer verilmiyor	77 (33.5)	38 (43.7)	15 (27.3)	62 (49.6)	37 (49.3)	13 (35.1)	21 (48.8)	
S31-1	Basını çok fazla takip etmiyorum	74 (32.2)	21 (24.1)	24 (43.6)	34 (27.2)	13 (17.3)	11 (29.7)	11 (25.6)	0.004
	Evet	79 (34.3)	28 (32.2)	16 (29.1)	29 (23.2)	25 (33.4)	13 (35.1)	11 (25.6)	
S31-2	Hayır	24 (10.4)	22 (25.3)	3 (5.5)	27 (21.6)	14 (18.9)	6 (16.2)	8 (18.2)	0.052
	Evet	206 (89.6)	65 (74.7)	52 (94.5)	98 (78.4)	60 (81.1)	31 (83.8)	36 (81.8)	
S31-3	Evet	124 (53.9)	31 (35.6)	29 (52.7)	53 (42.4)	30 (40.5)	19 (51.4)	19 (43.2)	0.100
	Hayır	106 (46.1)	56 (64.4)	26 (47.3)	72 (57.6)	44 (59.5)	18 (48.6)	25 (56.8)	
S31-4	Evet	59 (25.7)	24 (27.6)	23 (41.8)	28 (22.4)	17 (23.0)	12 (32.4)	16 (36.4)	0.181
	Hayır	171 (74.3)	63 (72.4)	32 (58.2)	97 (77.6)	57 (77.0)	25 (67.6)	28 (63.6)	
S32	Evet	70 (30.4)	31 (35.6)	11 (20.0)	44 (35.2)	26 (35.1)	7 (19.4)	17 (38.6)	0.244
	Hayır	160 (69.6)	56 (64.4)	44 (80.0)	81 (64.8)	48 (64.9)	29 (80.6)	27 (61.4)	
S33	Evet	139 (61.0)	40 (46.0)	30 (54.5)	74 (59.2)	38 (51.4)	23 (63.9)	23 (54.8)	0.041
	Hayır	67 (29.4)	27 (31.0)	16 (29.1)	37 (29.6)	25 (33.8)	8 (22.2)	15 (35.7)	
S34	Bilmiyorum	22 (9.6)	20 (23.0)	9 (16.4)	14 (11.2)	11 (14.8)	5 (13.9)	4 (9.5)	0.001
	Evet	177 (78.7)	58 (67.4)	36 (65.5)	90 (72.6)	49 (67.1)	28 (77.8)	37 (88.1)	
	Hayır	48 (21.3)	28 (32.6)	19 (34.5)	34 (27.4)	24 (32.9)	8 (22.2)	5 (11.9)	
	Olumlu	76 (33.8)	21 (24.1)	31 (55.4)	40 (32.0)	21 (28.4)	21 (58.3)	15 (34.9)	
S35	Olumsuz	45 (20.0)	23 (26.4)	6 (10.7)	32 (25.6)	14 (18.9)	4 (11.1)	12 (27.9)	0.003
	İlgisizim	51 (22.7)	26 (29.9)	8 (14.3)	24 (19.2)	14 (18.9)	5 (13.9)	13 (30.2)	
	Kararsızım	53 (23.5)	17 (19.6)	11 (19.6)	29 (23.2)	25 (33.8)	6 (16.7)	3 (7.0)	
S36	Olumlu	42 (18.8)	13 (14.9)	21 (37.5)	29 (23.2)	12 (16.2)	11 (30.6)	7 (16.3)	0.001
	Olumsuz	90 (40.2)	34 (39.1)	20 (35.7)	49 (39.2)	29 (39.2)	14 (38.9)	22 (51.2)	
	İlgisizim	31 (13.8)	26 (29.9)	4 (7.1)	16 (12.8)	13 (17.6)	5 (13.9)	10 (23.3)	
S37	Kararsızım	61 (27.2)	14 (16.1)	11 (19.7)	31 (24.8)	20 (27.0)	6 (16.6)	4 (9.2)	0.423
	Onu dinlerim ve yardımcı olmaya çalışırım	173 (75.9)	48 (55.2)	34 (60.7)	72 (57.6)	53 (71.6)	31 (83.8)	27 (62.8)	
S38	Onunla konuşmaktan kaçınırım	7 (3.1)	11 (12.6)	3 (5.4)	14 (11.2)	6 (8.1)	2 (5.4)	2 (4.7)	0.001
	Şu an bir fikrim yok	48 (21.0)	28 (32.2)	19 (33.9)	39 (31.2)	15 (20.3)	4 (10.8)	14 (32.5)	
S39	Evet	207 (92.8)	71 (84.5)	49 (87.5)	112 (91.8)	67 (91.8)	32 (88.9)	38 (90.5)	0.423
	Hayır	16 (7.2)	13 (15.5)	7 (12.5)	10 (8.2)	6 (8.2)	4 (11.1)	4 (9.5)	

TARTIŞMA VE SONUÇ

Suriye'den gelen göçmenlerin savaştan kaçan mazlum ve Müslüman olmaları gibi durumları Türkiye'de kabul görmelerini pekiştiren bir durumdur. Ancak son dönemlerde özellikle ekonomik nedenlerin kaynaklık ettiği ve sosyal çatışmalar sonucu bazı gerginlikler ortaya çıkmaktadır.

Yapılan araştırma sonucunda öğrencilerin farklı özellikleri dikkate alınarak sorulara verilen yanıtların dağılımları bakımından grup özellikleri arasındaki farklılıklar incelenmiştir. Araştırma sonucunda, cinsiyet değişkeni açısından değerlendirildiğinde kız öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla göçmenlere yönelik tutumları daha olumlu olduğu görülmektedir.

Araştırmada yaş değişkenlerine göre Suriyeli Göçmenlere yönelik tutumlarda anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Alanla ilgili yürütülen çalışmalara bakıldığında verilen cevaplar tutarlı olmakla birlikte çalışmaların çoğunda gençlerin yaşlılara oranla daha ılımlı oldukları gözlenmiştir. Ancak yürütülen çalışmada 24 yaş üstü katılımcı sayısının diğer kategorideki katılımcı sayısından düşük olmasının gruplar arasında anlamlı bir farklılığın tespit edilememesinde etkili olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin tutumlarını yaşadıkları coğrafi bölgeye göre değerlendirildiğinde göçmenlere yönelik tutumlarda gruplar arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Suriye ile fiziki yakınlıktan ötürü sık ilişkiler içerisinde olan Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinden gelen öğrenciler sığınmacılara karşı daha olumlu tutumlar içerisindeydi. Bu durum insanların yabancı olmadıkları gruplara karşı daha pozitif tutum içerisinde olduklarını göstermektedir.

Belirlenen yaş kategorisine göre değerlendirildiğinde ise yalnız 24 yaş ve üstü öğrenciler göçmenlerin daha ağır koşullarda çalıştırılmasını onaylama bakımından 24 yaş ve altı öğrencilere göre daha büyük bir orana sahiptir. Bu durumda iş hayatına daha fazla girmiş olmalarından ve ekonomideki oluşan yedek işçi ordusunun kendilerini zora sokacaklarına olan inançlarından doğuyor olabilir.

Öğrencilerin okudukları bölüm açısından değerlendirildiğinde öğrencilerin anket sorularına verdikleri cevaplar sorulara göre değişmektedir. Bazı sorularda anlamlı bir fark elde edilmişken bazı sorularda bu anlamlı fark elde edilmemiştir. Bu durum öğrencilerin bireysel düşüncelerinin okudukları bölümlerden çok fazla etkilenmediğini veya en azından henüz etkilenmediğini göstermektedir. Zira bazı öğrenciler henüz birinci sınıfta olup bölümlerinin kendilerinin düşüncelerini etkileyecek kadar uzun bir süre okulda bulunmamışlardır.

Sonuç olarak araştırmadan elde edilen bulgulara göre kadınların göçmenlere yönelik tutumları erkeklerden daha olumlu olduğu görülmektedir. Bu durum, kadınların erkeklere oranla daha ılımlı olduğuna yönelik diğer çalışmalarla da tutarlıdır. Literatürde bu durumun sebebi olarak erkeklerin daha kapalı ve baskıcı yetiştirildiği gösterilmektedir. Katılımcılarının üniversite öğrencileri olduğu çalışmamızın bulgularından yola çıkarak Türkiye'nin geneliyle ilgili bir yorum yapmak zordur. Eğitim, geleneksellik, cinsiyet gibi değişkenler göz önünde bulundurulursa göçmenlere yönelik tutumun ülke genelinde daha olumsuz olduğu tahmininde bulunabiliriz. Ötekileştirme olgusunun temelinde "öteki" olarak kabul edilenlerin küçümsenmesi yatmaktadır. İnsanların küçümsediği birey veya gruplara karşı olumsuz tutumlara girmesini yetiştirilme tarzları ve aldıkları eğitimle açıklamak mümkündür. Bunlara ek olarak araştırmada göçmen tanıdığına olmasının veya bir göçmenle diyaloga girmiş olmanın göçmenlere yönelik tutumları olumlu

olarak etkilediği saptanmaktadır. Bu durumda göçmenlere yönelik tutumların kültürel kodlarla ve toplumun genelinin kabul ettiği doğrularla alakalı olduğu kanısına varılır. Araştırmamda ailenin ve akrabaların görüşlerinin bireyin tutumlarını etkilediği ortaya çıkmaktadır. Araştırmamız fiziksel yakınlıktan ötürü göçmenlerle daha sık ilişki içerisinde bulunan Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinden gelen öğrencilerin göçmenlere yönelik daha olumlu tutumlar içerisinde olduğunu göstermektedir. Ayrıca bu çalışma genç kuşağın yabancılara karşı daha tepkisel durduğunu da göstermektedir.

KAYNAKLAR

1. unhcr.org[Internet]. Türkiye: ORSAM, [Son güncelleme tarihi: 29 Aralık 2015; Erişim tarihi: 26 Mayıs 2015]. Erişim adresi: <http://www.unhcr.org/3ebf5c054.html>.
2. Antropoloji Sözlüğü. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları; 2009.
3. Sosyoloji Sözlüğü. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları; 1999.
4. Somersan S. Sosyal Bilimlerde etnisite ve ırk. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi; 2004.
5. Kümbetoğlu B. Göçmenlik Mültecilik, Yeni Bir Yaşam ve Sonrası. 2. Ulusal Sosyoloji Kongresi; 20-22 Kasım 1996; Mersin.
6. Sipahi E. Küresel İklim Değişikliği ve Çevresel Güvensizlik Kıskaçında İklim Mültecileri. Küresel İklim Değişikliği ve Çevresel Etkileri Konferansı; 18-20 Kasım 2007; Konya.
7. Margesson R. Dünyanın Durumu-Küresel Güvenliği Yeniden Tanımlamak. İstanbul: Tema Vakfı Yayınları; 2005.
8. Kirisci K. Legal Status of Asylum Seekers in Turkey: Problems and Prospects. The. Int'l J. Refugee L. 1991; 3(1): 510.
9. Pehlivan A. Mülteciler ve İltica Hakkı. Toplum ve Hukuk Dergisi. 2004; 3(9): 291.
10. Sztucki J. Refugee Rights and Realities. Cambridge: Cambridge University; 1999.
11. Seydi AR. Türkiye'nin Suriyeli Sığınmacıların Eğitim Sorununun Çözümüne Yönelik İzlediği Politikalar. SDÜ Sosyal Bilimler Dergisi. 2014; 31(1): 267-305.
12. Odman T. Mülteci Hukuku. Ankara: A.Ü. SBF İnsan Hakları Merkezi; 1995.
13. Peker B, Sancar M. Mülteciler ve İltica Hakkı Ankara: İnsan Hakları Derneği İktisadi İşletmesi; 2005.
14. Buz S. Zorunlu çıkış zorlu kabul: mültecilik. 5. Baskı. Ankara: Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği Yayınları; 2004.
15. anayasa.gov.tr[Internet].Türkiye: Davutoğlu A. [Son güncelleme tarihi: 29 Aralık 2015; Erişim tarihi: 29 Aralık 2003]. Erişim adresi: http://www.anayasa.gov.tr/files/pdf/anayasa_yargisi/anyarg20/davutoglu.pdf.
16. Çavuşoğlu H. Yugoslavya-Makedonya'dan Türkiye'ye 1952-67 Kitleli Göçü ve Bursa'daki Göçmen Kesimi. Karadeniz Araştırmaları. 2006; 10(10): 107-47.
17. unhcr.org[Internet]. İsviçre: UNHCR, [Son güncelleme tarihi: 29 Aralık 2015; Erişim tarihi: 26 Mayıs 2015]. Erişim adresi: <http://www.unhcr.org/research/working/3ebf5c054/irregular-migration-asylum-turkey-celia-mannaert.html>.
18. Günal P. Türkiye'de Mülteci ve Sığınmacılara Yönelik Yardımlar. SYDV Yayın Organı Dayanışma Dergisi. 2008; 1(1): 73-7.
19. Karadağ Ö, Altıntaş KH. Mülteciler ve Sağlık. TAF Preventive Medicine Bulletin. 2010; 9(1): 55-62.

Ek. Suriyeli Mültecilere Genel Bakış

S1. Cinsiyetiniz?

1. Kadın () 2. Erkek ()

S2. Kaç yaşındasınız?

1. 24 ve altı () 2. +24 ()

S3. Bölümünüz ?

1. Sosyal Hizmet () 2. Tıp-Hemşirelik ()
-
3. Mühendislik () 4. Eğitim Fakültesi ()

S4. Yaşamınızın büyük bir kısmını nerede geçirdiniz?

1. Köy () 2. Kasaba-İlçe () 3. Küçükşehir () 4. Büyükşehir ()

S5. En uzun süre yaşadığınız yer ülkemizin hangi bölgesindedir?

1. Marmara Bölgesi () 2. Ege Bölgesi () 3. Güneydoğu Anadolu Bölgesi ()
-
4. İç Anadolu Bölgesi () 5. Karadeniz Bölgesi ()
-
6. Doğu Anadolu Anadolu () 7. Akdeniz Bölgesi ()

S6. Şu an nerde kalıyorsunuz?

1. Yurt () 2. Ev ()

S7. Daha önce hiç yurt dışında bulundunuz mu?

1. Evet () 2. Hayır ()

S8. Kaç yıldan beri Düzce’de yaşıyorsunuz?

1. 0-1 yıl () 2. 1-2 yıl () 3. 2-3 yıl () 4. 3-4 yıl () 5. 4+ ()

S9. Herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna bağlı mısınız?

1. Bağ-Kur () 2. SSK () 3. Emekli Sandığı ()
-
4. Hiçbirine bağlı değilim ()

S10. A) Ailenizin aylık ortalama geliri ne kadardır?

1. 500 TL’den az () 2. 500-1000 TL () 3. 1001-1500 TL ()
-
4. 1501-2000 TL () 5. 2001-3000 TL () 6. +3000 TL üzeri ()

B) Kendinize ait aylık ortalama geliriniz ne kadardır?

1. 0-100 2. 101-200 3. 201-300 4. 301-400 5. +400

S11. Siz dahil olmak üzere ailenizde sürekli kalan toplam kaç kişi vardır?

1. Yalnız yaşıyorum () 2. İki () 3. Üç () 4. Dört () 5. Beş+ (Belirtiniz).....

S12. Maddi durumunuzu genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?

1. Çok iyi () 2. İyi () 3. Kötü () 4. Çok kötü () 5. Bilmiyorum ()

S13. Dini inançlarınızı genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?

1. Çok güçlü () 2. Güçlü () 3. Güçsüz ()
-
4. Çok güçsüz () 5. Dini inancım yok ()

S14. Aşağıda sıralanmış kişilik özelliklerinden, kendinizde bulunduğunu düşündüğünüz özellikleri işaretleyiniz. (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz.)

1. Yardımsever () 2. Lider () 3. Girişimci ()
-
4. Sosyal () 5. Asosyal () 6. Diğeri ()

S15. Daha önce bir mülteciye iletişim kurdunuz mu?

1. Evet () 2. Hayır ()
-
15. sorunun cevabı hayır ise 19. soruya geçiniz.

S16. İletişime geçtikten sonra mültecilere bakış açınız ne yönde değişti?

1. Olumlu () 2. Olumsuz () 3. Hiç etkilenmedim ()

S17. Herhangi bir yardımda bulundunuz mu?

1. Evet () 2. Hayır ()

S18. Mültecilerin size karşı tepkileri ne yönlü oldu?

1. Olumlu () 2. Olumsuz () 3. Herhangi bir tepkileri yok ()

S19. Mültecilerin ülkemize gelmesini nasıl karşılıyorsunuz?

1. Olumlu karşılıyorum. () 2. Olumsuz karşılıyorum. ()
-
3. İlgielenmiyorum. () 4. Kararsızım ()

S20. Ülkemize gelen Suriyeli mülteciler hakkında hiç empati kurdunuz mu?

1. Evet () 2. Hayır ()

S21. Ülkenizde savaş veya benzeri bir durum söz konusu olursa ülkenizde kalmayı mı yoksa mülteci olmayı mı tercih edersiniz?

1. Ülkemde kalmayı tercih ederim. ()
-
2. Mülteci olmayı tercih ederim. ()
-
3. Kararsızım ()

S22. Ülkemizde kalan mültecilerin yaşam koşulları hakkında bilginiz var mı?

1. Yeterli bilgiye sahibim. ()
-
2. Yeterli bilgiye sahip değilim. ()
-
3. İlgielenmiyorum. ()

S23. Mülteciler için barınma olanağı nasıl sağlanmalı?

1. Kamplarda kalmalı. ()
-
2. Halkın içine karışmalı. ()
-
3. Mülteciler için özel site kurulmalı. ()
-
4. Diğer ()

S24. Mültecilerin halkın içine karışması sizi rahatsız ediyor mu? Neden?

1. Evet, rahatsız ediyor. () Çünkü;.....
-
2. Hayır, etmiyor. () Çünkü;.....

S25. Mültecilerin var olan toplum düzenini bozup, toplumunuzda kültür çatışmasına sebep olduğunu düşünüyor musunuz?

1. Evet, düşünüyorum. ()
-
2. Hayır, düşünmüyorum. ()
-
3. Hiç bir fikrim yok. ()

S26. Devletin mültecilere uyguladığı ekonomik politikalar sizce yeterli mi?

1. Yeterli () 2. Yetersiz () 3. Gereğinden fazla () 4. Bilmiyorum ()

S27. Mültecilere yeterince iş imkanının sağlandığını düşünüyor musunuz?

1. Evet, düşünüyorum () 2. Hayır, düşünmüyorum () 3. Bilmiyorum ()

S28. Mültecilerin daha düşük ücretlerle ve daha ağır koşullarda çalıştırılmasını nasıl karşılıyorsunuz?

1. Uygun () 2. Uygun değil () 3. Herhangi bir fikrim yok ()

S29. Maddi yardım isteyen mültecilere nakdi yardım edilmesini doğru buluyor musunuz?

1. Evet, edilmeli () 2. Hayır, edilmesin () 3. Kararsızım. ()
-
- Gerekçe:.....

S30. Sizce mültecilerin basında çıkan haberlerde yeteri kadar yer aldığını düşünüyor musunuz?

1. Evet, basında yeterince haber yapıyor. ()
-
2. Hayır, gerektiği kadar bu haberlere yer verilmiyor. ()
-
3. Basını çok fazla takip etmiyorum. ()

S31. Basın sizce mülteciler hakkında yaptığı haberlerde yeterli ve doğru bilgi veriyor mu? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

1. Basının bu haberleri yeterli ve tarafsız olarak verdiğini düşünüyorum. ()
-
2. Basının taraflı olarak haber aktardığını düşünüyorum. ()
-
3. Verilen bilgiler doğru değil, eksik veya yanlış. ()
-
4. Doğruluğu ya da yanlışlığı hakkında fikir sahibi değilim. ()

S32. Siyasi ve dini görüşün mültecilere bakış açısını değiştirdiğini düşünüyor musunuz?

1. Evet () 2. Hayır () 3. Bilmiyorum ()

S33. Mülteciler Suriye değil de Avrupa’dan gelselerdi bakış açınız yine aynı olur muydu? Neden?

1. Evet () Çünkü.....
-
2. Hayır () Çünkü.....

S34. Ailenizde mültecilere olan tutum ve davranışlar nelerdir?

1. Olumlu () 2. Olumsuz () 3. İlgisizim () 4. Kararsızım ()

S35. Çevrenizde mültecilere olan tutum ve davranışlar nelerdir?

1. Olumlu () 2. Olumsuz () 3. İlgisizim () 4. Kararsızım ()

S36. Suriyeli bir mülteci sizinle konuşmaya çalışsa ona karşı tavrınız nasıl olurdu?

1. Onu dinlerim ve yardımcı olmaya çalışırım. ()
-
2. Onunla konuşmaktan kaçınırım. ()
-
3. Şu an bir fikrim yok. ()

S37. Suriye’deki karışıklık sona erdiğinde mültecilerin ülkelerine geri dönmeleri gerektiğini düşünüyor musunuz?

1. Evet () Çünkü;.....
-
2. Hayır () Çünkü;.....